Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: Udrag fra Et Liv gjenoplevet i Erindringen; Anden Del 1842-49 (1944)

Citation: Heiberg, Johanne Luise: ”2. og 3. Del : 1842-56”, i Heiberg, Johanne Luise: *2. og 3. Del : 1842-56*, udg. af AAGE FRIIS ; ELISABETH HUDE ; ROBERT NEIIENDAM ; JUST RAHBEK , 1944, s. 83. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibfr06val-shoot-idm139696435775440/facsimile.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: 2. og 3. Del : 1842-56

neppe betraadte Tristan Scenen, før dette mærkeligt tog af, og da Jolanthe viste sig i Døren, var Opmærksomheden kjendelig spændt, og denne Spænding gik lidt efter lidt over til en saadan Stilhed, at man paa Scenen kunde tro, at ikke et Menneske aandede derude i det store Rum. Man var rørt, man var løftet, og man gav tilsidst sin Stemning Luft ved et enthousiastisk Udbrud af Bifald, og Stykkets Lykke var gjort for mange Aar; og dette vil vel af og til i Fremtiden gjentage sig, saa længe vi have et Nationaltheater, hvorved der findes virkelige Kunstnere, der kunne opfatte og gjengive en slig romantisk Digtning.

Hed og bevæget af den Spænding, jeg havde været i, maatte jeg efter min Omklædning opholde mig et Øieblik i Theatrets Foyer, da min Vogn endnu ikke var kommen. Som jeg sad her og talte med en af Skuespillerne, der havde set Stykket fra Tilskuerpladsen og var lige saa betaget af det som alle Andre, kom Frøken Nathalia Ryge, som alt havde spillet et Par af sine vigtigste Scener i „En Bedstemoder", der nu dernede var i fuld Gang, og udbrød til samme Skuespiller: „Men hvad er her paafærde? Publikum er jo i en saadan Bevægelse, at man knap kan høre, hvad man selv siger." Jeg hørte ham da svare hende: „Det maa De ikke undres over; det første Stykke har gjort en saa stor Virkning, at man neppe i Aften vil have Sans for Andet." Og virkelig blev der fortalt, at mangen Tilskuerinde efter Stykket satte sig ud paa Gangen, fordi de ikke kunde holde ud at høre paa alt det Pjat i „En Bedstemoder" ovenpaa „Kong René's Datter", men sade her og ventede, til deres Vogn kom.

Det er en mærkelig Kjendsgjerning, som man vanskeligt kan forklare, at har et yndet Stykke som denne „Bedstemoder" en Aften kjedet og gjort et ubehageligt Indtryk, da er det for bestandigt forbi med dets Yndest. Man kan ikke ret begribe dette, thi paa en saadan Aften er der jo dog kun een Aftens Tilskuere; hvorledes kan da denne ene Aftens Publikum virke paa mange Andre, der ikke vare tilstede hin Aften. Kjendsgjerningen staar imidlertid fast; „En Bedstemoder" var denne Aften bleven et Offer for Skjebnen og kom aldrig mere tilliive. Derfor er de forskjellige Stykkers Sammensætning og Ordning paa en Aften vigtigere, end de fleste tro. Det ene Stykke kan have det andet, men de kunne ogsaa dræbe hinandens Virkning.

Efter denne mere end sædvanligt tydelige Erfaring fik man nu travlt med, hvad der skulde kunne tale at sættes sammen med „Kong René's Datter". Saa meget havde man nu lært, at den Stemning, som dette Stykke frembragte, maatte ende Forestillingen, ifald man ikke havde et Balletdivertissement, eller i alt Fald et humoristisk lystigt Stykke at give ovenpaa, thi det Comiske har en Kraft, som man vanskeligt kan modstaa, hvad Stemning man end er i. Men længe hørte man dog Folk sige: „Jeg gaar hørt, naar

jeg har set „Kong René's Datter", thi ovenpaa dette kan jeg Intet nyde mere af Komet."

To Dage efter Stykkets første Opførelse fik jeg et henrykt Brev fra den lykkelige, endnu anonyme Forfatter; kort efter endog en officiel Takkskrivelse fra Theaterdirectionen.

Den gamle, geniale, musikalske Skuespiller C. N. Rosenkilde havde den elskværdige Egenskab, naar Noget havde tiltalt ham, da med et tidkrævende Sværmeri at beskjæftige sig dermed. Hans Tanker dreiede sig derfor i denne Tid udelukkende om „Kong René's Datter". Da dette Stykke en Aften blev ansat i Forbindelse med „Advocatens Datter", der skulde gaa først, skrev han mig følgende Brev, som maaske dog En og Anden vil have Glæde ved at læse, især de, der have kjendt ham personligt og ofte moret sig over hans Skrivemaade.

Skiønne Dame! *

Jeg vilde saa gierne, at den Luft Du imorgen atter skal aande i, naar Du betræder din Blomster Dal, efter din magiske Slummer i dit Jomfru Paulun, maatte være aldeles reen og værdig at forenæle sig med din ætheriske Aande — men det forekommer mig, at dette umulig kan skee ved den Bornholmske Feyekone** alene, om hun ogsaa, men det gier hun jo desuden aldrig, undtagen naar den Boumonvilleske Genius skal divertere, svæver feyende hen over den Jord, paa hvilken Vaucluse-Dalen, efter Advocatens Datter skal arrangeres til at modtage Renés — of Tael —.

Ja — see naar mon skal nævne Regiss. og Directeur, saa maae den potenserede Stilt høre op —! Elskeligste søde Frue Heiberg! tael med eller skriv til Et. C., beed ham at formaae Glæser til at lade Orchestret give Ouverturen til „Midsommer-Nats Drømmen" foran „Kong R. Datter". See saa er Luften renset paa en Maade, som er Dem selv og Stykket tjenligst. — Hvad synes De? gior det!!

Deres Tilbeder og sande Ven R.

S. T.

Frue H. L. Heiberg.

Hans Ønske i Brevet blev opfyldt, uagtet „Advocatens Datter" ikke blev givet, da Fruen Ryge betakkede sig for atter at komme i Selskab med „Kong René's Datter". Directionen havde formeligt sin Nød med at faa noget Stykke frem ved Siden deraf; Skuespillerne vægrede sig saart ved at spille i dette.

* Dette er Tristans Tiltale til Johanthe.

** En Feiekone ved Theatret, der havde det Hverv at feie Theatergulvet, forinden en Ballet begyndte.